

PANORAMA TRAVEL

Georgien - ad afveje til Svaneti

Georgien ligger i grænselandet mellem tre store kulturer – den tyrkiske, russiske og persiske. Her mødes de europæiske og asiatiske kontinenter, og Georgien er blevet påvirket af både øst og vest. Som et af de første lande i verden konverterede Georgien til kristendommen allerede i år 337. Vi besøger nogle af verdens ældste kirker og klostre, der ligger i storslåede landskaber og figurerer på UNESCOs liste over verdens kulturarv.

Vi møder desuden den sovjetiske arv og oplever nogle af de konsekvenser, som løsrivelsen fra Sovjetunionen medførte. Dette er **ingen almindelig Georgienrejse**. Vi kører ad **mindre kendte ruter**, og på vores rundrejse i Georgien opsøger vi steder, som ser få turister. Vi kommer også ud i naturen på kortere vandreture og indånder den krystalklare bjergluft fra Kaukasus. Undervejs smager vi på de lokale retter og vinene, som har sat regionen på verdenskortet.

Velkommen på en rejse tilbage til stolte traditioner, rig historie og betagende udsigter!

- *Oplev charmerende Tbilisi*
- *Bliv klogere på et af verdens ældste, kristne lande*
- *Lad dig overvælde af storslåede Kaukasus i Svaneti og Racha*
- *Besøg et par udvalgte klostre med de smukkeste beliggenheder*
- *Oplev den sovjetiske arv i minebyen Chiatura og kurbyen Tskaltubo*
- *Smag på de lækre egnsretter og den gode georgiske vin*

PANORAMA TRAVEL

Oversigt

Dag 1: København – Tbilisi
Dag 2: Byvandring i Tbilisi
Dag 3: Mtskheta, Gori og Sachkhere
Dag 4: Minebyen Chiatura og stålværket i Zestaponi
Dag 5: Kutaisi og Tskaltubo
Dag 6: Mod Svaneti og Mestia
Dag 7: Let vandring i bjergene omkring Mulakhi
Dag 8: Udflugt til Ushguli
Dag 9: Fra Mestia til Sazano via Zugdidi
Dag 10: Afstikker til Racha
Dag 11: Fri dag i Tbilisi
Dag 12: Hjemrejse

Dag 1: København – Tbilisi

Vi flyver fra København om eftermiddagen eller aftenen og ankommer til Georgiens hovedstad tidligt næste morgen (dag 2).

Måltider inkluderet: ingen

Overnatning i Tbilisi: [KMM Hotel](#) (eller lignende)

Dag 2: Byvandring i Tbilisi

Vi ankommer tidligt om morgenen og kører til hotellet, tjekker ind og hviler indtil frokost. Morgenen er fri til at slappe af og hvile ud efter nattens rejse.

Georgiens hovedstad var tidligere et af Europas fremtrædende centre for kunst og kultur. Den ældgamle by ligger i grænselandet mellem Asien og Europa, og de to kontinenter har påvirket livet i byen på hver deres måde. Byens historie kommer til udtryk i arkitekturen. Katedralen er den største religiøse bygning i det sydlige Kaukasus.

Byens middelalderlige centrum hedder Kala og prydes af smalle, stejle gader med huse med små gårdhaver eller balkoner. Det er en livlig bydel med de mest hippe restauranter med udendørs servering og både nationale og internationale menuer.

Den nye bydel kendetegnes ved de brede boulevarder og skyggefulde parker med monumenter over Georgiens helte. Der er også flere futuristiske bygninger og broer i Tbilisi. På højdedraget over byen knejser resterne af det gamle citadel. Kun den restaurerede bymur står tilbage, men i aftenens projektørlys er den et imponerende syn.

Om eftermiddagen slentrer vi ned til Metekhi-kirken, hvor alle byture starter. Vi tager svævebanen op til Narikala-fæstningen og derfra videre igennem til den gamle by med Juma-moskeen, Abanotubani, den armenske katedral, synagogen, Sioni- og Anchiskhati-kirken. Der er mulighed for en kaffepause undervejs. Hvis der er tid, besøger vi også Nationalmuseet.

Om aftenen spiser vi velkomstmiddag og lærer hinanden lidt at kende,

Måltider inkluderet: morgenmad og aftensmad

Overnatning i Tbilisi: [KMM Hotel](#) (eller lignende)

PANORAMA TRAVEL

Dag 3: Mtskheta, Uplistsikhe og Gori

I dag begynder vores rundrejse i Georgien. Første stop er Georgiens gamle hovedstad, Mtskheta, som er en af verdens ældste byer. Den ligger 25 kilometer nord for Tbilisi, hvor floderne Aragvi og Mtkvari løber sammen. Grundet byens historiske betydning og de talrige gamle monumenter i området kom "Mtskhetas Historiske Monumenter" på UNESCOs liste over verdens kulturarv i 1994.

Mtskheta var hovedstad i det østgeorgiske kongerige Kartli (også kaldet det Iberiske Kongedømme) fra det 3. århundrede f.Kr. til det 5. århundrede e.Kr. Det var også her, at kristendommen blev proklameret som den officielle religion i Georgien i 337. Til dato er det stadig hovedsæde for den georgiske ortodokse kirke. Efter det 6. århundrede, da hovedstaden blev flyttet til Tbilisi, fortsatte Mtskheta med at fastholde sin ledende rolle som et kulturelt og åndeligt knudepunkt.

Vi ser Jvari-klostret og Svetitskhoveli-katedralen, og vi afsætter lidt tid til at gå rundt på egen hånd og til at shoppe.

Næste stop er den ældgamle klippeby, Uplistsikhe, som er omgivet af smuk natur og et huleområde, som er dateret til den tidlige jernalder.

Derefter kører vi til Gori, hvor vi besøger Stalinmuseet. Goris gamle bydel er blevet istandsat i de seneste år og resultatet er blevet godt!

Måltider inkluderet: morgenmad og aftensmad

Overnatning i Gori: [Gori Inn](#) (eller lignende)

PANORAMA TRAVEL

Dag 4: Til Kutaisi via Sachkhere og minebyen Chiatura

Fra Gori er der 100 kilometers kørsel til Sachkhere i Imereti-regionen. Georgiens grå eminence, milliardæren Bdzina Ivanisjvili, stammer fra denne egn.

I Sachkhere besøger vi borgen Modinakhe og nyder udsigten over Imeretis skovklædte bakker, Likhi-bjergene og Store Kaukasus.

Herefter fortsætter vi til minebyen Chiatura, der ligger 15 km sydvest for Sachkhere. Her prøver vi den nye svævebane og kører op til "Sanatorium", hvor vi kan se resterne af et palads. Derfra går vi ned til Mukhadze Station (ca. 15 min.) og tager svævebanen tilbage ned til byen. Hvis vi har tid, kan vi se museet eller gå rundt i bymidten inden frokost.

I Chiatura opdagede man i 1879 nogle af verdens største mangan-forekomster (mangan bruges til fremstillingen af stål); i 1905 stod Chiatura for 60% af hele verdensproduktionen. Byen var en kommunistisk højborg i sovjettiden. Minerne blev voldsomt udbygget efter anden verdenskrig. Samtidigt opførte man et sindrigt system af mere end 20 svævebaner, der fragtede minearbejderne og manganmalmen på kryds og tværs af byen, der ligger i en kløft, gennemstrømmet af floden Kvirila.

Det var et hårdt slag for Chiatura, da Sovjetunionen kollapsede i 1991. De fleste minearbejder mistede deres job og flyttede fra byen med deres familier. I dag er Chiatura langsomt ved at komme til hægterne igen.

Efter frokost besøger vi Katskhi-søjlen. Det er en fritstående kalkstensmonolit, der rejser sig 40 meter højt over det omgivende landskab. På toppen står et lille kapel. Morten Kirckhoff og Jan Elhøj introducerede stedet til et bredere, dansk publikum i Georgien-afsnittet af deres rejseprogram "Nul stjerner".

Katskhi-søjlen er respekteret af lokalbefolkningen som "livets søjle" og et symbol på det sande kors, og den er omgivet af legender. Først så sent som fra 1999 er den blevet systematisk undersøgt, og det er blevet fastslået, at ruinerne er af en tidlig middelalderlig eremitage fra det 9. eller 10. århundrede. Det er ikke tilladt for offentligheden at gå op til kapellet, kun for munkene.

NB: Hvis vi kan få tilladelse, besøger vi også stålværket i Zestaponi, og det er en helt speciel oplevelse at få en guidet tur igennem værket.

Vi kører videre til Kutaisi, som er Vestgeorgiens kulturelle hovedstad. Hvis det ikke er blevet for sent, tager vi et smut forbi Bagrati-katedralen. Herfra har man en fantastisk udsigt over hele byen.

Vi indlogeres på et godt hotel i byens centrum. Aftensmaden er på egen hånd.

Måltider inkluderet: morgenmad og frokost

Overnatning i Kutaisi: Hotel Solomon (eller lignende)

Dag 5: Kutaisi og det tidligere kursted i Tskaltubo

Vi begynder dagen med en gåtur igennem Kutaisis gamle kvarter og et besøg i basaren.

PANORAMA TRAVEL

Derefter ser vi Gelati-klostret, der står på UNESCOs liste over verdens kulturarv. Frokosten består af imeretiske specialiteter, inden vi kører videre til Tskaltubo (40 min), der er berømt for sine varme, radonholdige kilder.

Tskaltubo var et af Sovjetunionens mest eftertragtede kursteder. I sin storhedstid i 1970'erne besøgte op til 125.000 mennesker fra hele Sovjetunionen hvert år Tskaltubo, og der fandtes direkte togforbindelser fra Moskva til Tskaltubo.

Efter Sovjetunionens sammenbrud gik det ned ad bakke. Kurgæsterne holdt sig væk. De statslige sanatorier og hoteller blev plyndret for næsten alt af værdi. Efter Georgien havde tabt krigen i Abkhasien i 1992-93, flyttede flere tusinde internt fordrevne georgiere ind i de tidligere sanatorier og hoteller. Nogle af dem bor der stadig. Vi ser kilde nr. 6 og et af sanatorierne.

Hvis der er ekstra tid, kan vi besøge Prometheus-dryppestenhulen (ca. 10 minutters kørsel fra Tskaltubo). Aftensmaden er på egen hånd i Kutaisi.

Måltider inkluderet: morgenmad og frokost

Overnatning i Kutaisi: Hotel Solomon (eller lignende)

PANORAMA TRAVEL

Dag 6: Mod Svaneti og Mestia

Vi forlader Imereti og tager vestpå til Mingrelien. På vejen ud af Kutaisi kører vi forbi en futuristisk bygning, der husede det georgiske parlament i en kort periode fra 2012-19. Bygningen er tegnet af de spanske arkitekter Alberto Domingo og Carlos Nazaro.

Efter ca. en time er vi fremme ved ruinerne af Nokalakevi, den gamle laziske (vestgeorgiske) hovedstad. Byen spillede en stor rolle i den langtrukne krig mellem romerne og perserne, da de kæmpede om overherredømmet i Kaukasus-regionen i 500-tallet.

Hvis der er tid, kan vi se de varme svovlkilder i nærheden. Næste stop er "Sisatura" Frilandsmuseum (ca. 15 km fra Zugdidi), hvor vi spiser en lækker frokost bestående af mingrelske egnsretter.

Derefter sætter vi kursen nordpå til Svaneti i Store Kaukasus. Det er en smuk køretur på 3-4 timer, og vi holder selvfølgelig pauser undervejs.

Vi ankommer til Mestia tidligt på aftenen og spiser aftensmad på hotellet.

Måltider inkluderet: morgenmad og aftensmad

Overnatning i Mestia: Bapha Guesthouse eller Chucbu Hotel (eller lignende)

Dag 7: Let vandring i bjergene omkring Mulakhi

I dag tager vi på vandretur i de smukke bjerge øst for Mestia. Vi starter ved Mulkhurafloeden i nærheden af landsbydelen Zhamushi (1525 m) og vandrer herfra via Murshkeli og Zardlashi til en lille, smukt beliggende bjergsø (1895 m, 2-3 timer, let). Her nyder vi udsigten over de storslåede bjerge, der omgiver os: mod øst knejser Tetnuli med sin pyramideformede top (4850 m), og i nordvest rager Ushbas markante tvillingespidses højt op i himlen (4710 m).

Efter vi har spist vores medbragte picnic-lunch, fortsætter vi turen. Vi vandrer tilbage til Mestia (1500 m, ca. 3 timer med pauser),

NB: Hvis ikke man ønsker at deltage på vandreturen, kan man bare blive i Mestia, slappe af og udforske landsbyen og museet.

Tilbage i Mestia besøger vi det lokale museum. Udstillingens genstande fortæller historien om Svaneti som et af de allerførste steder i verdenen, hvor man lavede miner i bjergene og begyndte at forarbejdede metal.

Resten af dagen er til fri disposition. Hvis man ikke er for træt, er der mulighed for en se Mariam Khatchvanis film "Dede" (2017) i den lokale biograf om aftenen. Filmen skildrer det barske liv i Svaneti i 1990'erne set ud fra en ung kvindes perspektiv.

Måltider inkluderet: morgenmad, let frokost og aftensmad

Overnatning i Mestia: Bapha Guesthouse eller Chucbu Hotel (eller lignende)

Dag 8: Udflugt til Ushguli

Efter morgenmaden stiger vi ombord i lokale firhjulstrækkere og kører til landsbyen Ushguli (2100 m). Det er en af de højst beliggende, permanent beboede landsbyer i

PANORAMA TRAVEL

Georgien. Intet sted i Svaneti er de gamle huse og de karakteristiske tårne (*koshki*) så velbevarede som i Ushguli, der af samme grund er blevet indskrevet på UNESCOs liste over verdens kulturarv.

Vi følger først Mulkhura-floden, drejer derefter mod syd og kører op til Ughviri pas (1980 m). Fra passet kører vi ned til Bogreshi og langs Enguri-floden i sydøstlig retning. Vi stopper ved Kala (Khe). På en klippe står egnens – hvis ikke hele Svanetis – mest berømte kirke, "Lagurka", der er viet til den Hellige Kvirike og den Hellige Ivrita.

Hvert år i midten af juni fejres her en højtid til ære for de to helgener, hvor der brygges adskillige hektoliter øl i et indviet bronzekar. Det tager ca. en halv time at vandre op til Lagurka-kirken, og opstigningen er ikke for stejl.

Herefter fortsætter vi til Ushguli, der består af fire dele: Murkmeli, Chazhashi, Chvibiani og Zhibiani. Vi ser Lamaria-kirken i Zhibiani, før vi spiser frokost med ægte svanetiske

PANORAMA TRAVEL

egnsretter. Senere på eftermiddagen kører vi tilbage til Mestia. Hvis der er tid, kan vi se museet i Chazhashi på vejen.

Måltider inkluderet: morgenmad og aftensmad

Overnatning i Mestia: Bapha Guesthouse eller Chucbu Hotel (eller lignende)

Dag 9: Fra Mestia til Sazano via Zugdidi

Efter morgenmaden siger vi farvel til Svaneti og sætter kurs mod Samegrelo og videre til Imereti. På vejen tilbage til lavlandet stopper vi ved Enguri-dæmningen (opført 1961-87), der er en af verdens højeste hydroelektriske dæmninger. Med sine tilknyttede vandkraftværker står den for omtrent 40% af Georgiens samlede elproduktion.

Vores næste stop er Zugdidi. Efter vi har spist frokost, tager vi et smut forbi Zugdidis basar. Det er et af største markeder for landbrugsprodukter i det vestlige Georgien, og det er ikke kun de lokale bønder, der sælger deres friske produkter her men også mingrelere fra Abkhasien. De må gerne krydse grænsen mellem Georgien og udbryderrepublikken, der ligger kun få kilometer nordvest for Zugdidi. Der findes et stort udvalg af krydderier på markedet, især ægte mingrelsk og abkhasisk *adjika*, som er en rød eller grøn pesto lavet af hvidløg, salt, forskellige krydderier og urter samt stærk, rød peberfrugt. (Adjika har en stærk aromatisk duft, så husk at tage nogle ekstra plastikposer med, hvis du vil købe noget med hjem.)

Nu er det blevet tid til at køre videre. Der er endnu 150 km (ca. 3 timer) til Zeda Sazano i Imereti, og vi holder nogle pauser undervejs.

I Sazano overnatter vi på hotel/winery Sazano Marani da Sastumro, der ligger i naturskønne omgivelser.

Måltider inkluderet: morgenmad og aftensmad

Overnatning i Sazano: Sazano Marani da Sastumro

Dag 10: Afstikker til Racha

I dag har vi en lang men spændende dag foran os, og vi starter derfor forholdsvis tidligt. Vi sætter kursen mod Tbilisi men tager en afstikker til Racha. Der er her, georgierne selv foretrækker at holde ferie. Racha er kendt for sin smukke, uspolerede natur, klare luft og gode mad. Nordmannsgran, der anses for at være det mest værdifulde grantræ (vi kender det som juletræet), stammer oprindeligt fra denne egn i Kaukasus.

På vejen nordpå kører vi forbi klippehulerne i Sagvarjile, der har været beboet af mennesker (*homo sapiens*) for mere end 12.000 år siden. Vi kører videre igennem Tkibuli - en mineby, der på mange måder deler skæbne med Chiatara, som vi har besøgt tidligere på vores rejse. Tkibulis eksistens er baseret på kulminer, der efter en længere pause nu er i drift igen. Nord for byen rejser sig Nakerala-klippevæggen som en kæmpemæssige naturlig barriere, der markerer den topografiske grænse mellem Imereti og Racha.

PANORAMA TRAVEL

Hvis vejrforholdene tillader det, vandrer vi til Tskhrajvari ("de ni kors"), Georgiens smukkeste udsigtspunkt. Alternativt ser vi katedralen i Nikortsminda, der er berømt for sine stenrelieffer.

Efter frokost i Ambrolauri følger vi Rioni-floden til Zudali. Herfra kører vi ad den nye vej hen over Racha-bjergkæden tilbage til Sachkhere. Der vil være god tid til at holde pauser undervejs på den smukke rute.

Vi ankommer til Tbilisi sent på eftermiddagen. Aftensmaden er på egen hånd.

Måltider inkluderet: morgenmad og frokost

Overnatning i Tbilisi: [KMM Hotel](#) (eller lignende)

Dag 11: Fri dag på egen hånd i Tbilisi

Vi har en hel dag på egen hånd i hovedstaden til at slappe af og opleve mere af byen. Rejselederen kan komme med forslag til aktiviteter i byen: man kan fx besøge det etnografiske museum ("frilandsmuseet") og få et indtryk af, hvordan man boede i de forskellige georgiske regioner i 1800- og begyndelsen af 1900-tallet.

Det er også værd at se Nutsubidze-himmelsbroen, det tidligere vejdirektorats bygning (nu Bank of Georgia) og Tseretelis Monument over den georgiske historie ("Chronicles of Georgia").

Om aftenen spiser vi afskedsmiddag på en restaurant nær hotellet og mindes alle vores fantastiske oplevelser sammen i dette skønne land.

Måltider inkluderet: morgenmad og aftensmad

Overnatning i Tbilisi: [KMM Hotel](#) (eller lignende)

Dag 12: Hjemrejse

Om morgenen kører vi til lufthavnen og flyver hjem. Vores spændende rejse i Georgien er ved vejs ende.

PANORAMA TRAVEL

Pris – se www.panoramatravel.dk

Prisen inkluderer

- Fly København – Tbilisi, retur
- Hotelpakke STANDARD+: Overnatning på 3-5* hoteller i delt dobbeltværelse
- Alle entréudgifter ifølge program
- Morgenmad dag 2 til 12
- Frokost dag 3, 4, 5 og 10
- Aftensmad dag 2, 6, 7, 8, 9 og 11
- Transport i minibus ifølge program
- Transport i firhjulstrækkere dag 8
- Engelsktalende lokalguide
- Dansk rejseleder

Ikke inkluderet

- Afbestillings- og rejseforsikring
- Drikkevarer (ud over vand til måltider)
- Visse måltider ifølge program
- Drikkepenge til guider og chauffører

Praktiske oplysninger

Passet skal være gyldigt 6 måneder efter hjemrejse.

